

Avtal styrmän telegrafist

Avtal mellan Sjöfartens Arbetsgivareförbund och Sveriges Fartygsbefälsförening angående löner och allmänna anställningsvillkor för styrmän och telegrafister som är anställda i rederier anslutna till Sjöfartens Arbetsgivareförbund gällande fr o m den 1 februari 2011

SARF
SJÖFARTENS ARBETSGIVAREFÖRBUND

Innehållsförteckning

	Sidan
§ 1 Avtalets omfattning	3
§ 2 Anställning	4
§ 3 Uppsägning	6
§ 4 Arbetstid	9
§ 5 Övertidsersättning	13
§ 6 Ersättning för stopptörn och obehövlig arbetstid	14
§ 7 Intjänande av ledighet	14
§ 8 Avräkning av kompensationsledighet	16
§ 9 Semester	18
§ 10 Reseförmåner	21
§ 11 Sjukdom, olycksfall och arbetskada	23
§ 12 Pensionsföreskrifter och försäkringar	24
§ 13 Allmänna regler	25
§ 14 Dag-, kost- och traktamentsersättningar	27
§ 15 Löner och lönetillägg	27
§ 16 Kollektivavtalets giltighet samt förhandlingar	35

Avtal om lön och allmänna anställningsvillkor för styrmän och telegrafister

§ 1 Avtalets omfattning

Mom. 1.

Avtalet gäller för styrmän och telegrafister, som är anställda i rederier anslutna till Sjöfartens Arbetsgivareförbund för tjänstgöring ombord på fartyg.

Mom. 2.

För styrman, som vikarierar befälhavare, skall avtalet mellan Sjöfartens Arbetsgivareförbund och Sveriges Fartygsbefälsförening för befälhavare tillämpas.

Mom. 3.

För styrman och telegrafist, som anställs för vikariat eller i övrigt för viss tid, viss säsong eller visst arbete, gäller avtalet med de undantag, som framgår av mom. 4 nedan.

Mom. 4.

För styrman och telegrafist, som kvarstår i tjänst i rederiet efter det att den ordinarie pensionsåldern (65 år) enligt ITP-sjöbefälsplanen uppnåtts, gäller avtalet med följande inskränkningar:

- § 11 mom. 2 gäller endast, om särskild överenskommelse härom träffas mellan rederiet och styrmannen/telegrafisten.
- Uppsägningstiden framgår av § 3 mom. 4.

Samma gäller för styrman/telegrafist, som anställs i rederiet efter det att pensionsåldern har uppnåtts.

Mom. 5.

Detta avtal medger att särskild överenskommelse får träffas för fartyg, som har passagerarfartygscertifikat. Särskild överenskommelse får också träffas för specialfartyg eller fartyg i särskild trafik.

Mom. 6.

Rederi skall, innan arbetsuppgifter inom däck-, maskin- och intendenturavdelningarna utlämnas på entreprenad, försäkra sig om att giltigt kollektivavtal föreligger för den personal, som erfordras för ifrågavarande arbetsuppgifter.

§ 2 Anställning

Lagen om anställningsskydd gäller med nedan angivna tillämpningar och avvikelser.

Mom. 1. Anställningsavtal

Skriftligt anställningsavtal **skall** upprättas mellan rederiet och styrmannen/telegrafisten.

Mom. 2. Anställning tills vidare

Anställning gäller **tills vidare**, om rederiet och styrmannen/telegrafisten inte har överenskommit om anställning enligt mom. 3 nedan.

Mom. 3. Anställning för viss tid, viss säsong eller visst arbete

Mom. 3:1. Rederiet och styrmannen/telegrafisten kan överenskomma om anställning för viss tid, viss säsong eller visst arbete, om arbetsuppgifternas särskilda beskaffenhet föranleder sådan anställning.

Styrman/telegrafist, som kvarstår i rederiets tjänst efter det att ordinarie pensionsålder (65 år) enligt ITP-sjöbefälsplanen uppnåtts, får anställas för viss tid, viss säsong eller visst arbete.

Samma gäller, om denne anställs i rederiet, efter det att pensionsåldern uppnåtts.

Mom. 3:2. Avtal om anställning för viss tid får träffas, om anställningen avser vikariat.

Med vikariat avses att styrmannen/telegrafisten ersätter en annan styrman/telegrafist under dennes frånvaro.

Mom. 3:3. Avtal om anställning för viss tid, dock för högst 6 månader inom 2 år, får träffas för att avlasta vid tillfällig arbetstopp.

Mom. 3:4. Rederi, som avser anställa styrman/telegrafist enligt mom. 3, skall underrätta Fartygsbefälsföreningen (i första hand den lokala arbetstagarorganisationen), innan anställningsavtal ingås.

Mom. 3:5. Provanställning

Avtal får träffas om anställning på prov om provtiden är högst sex månader.

Ordinarie befattning får ej upprätthållas genom provanställningar som avlöser varandra.

Om den centrala fackliga organisationen anser att en arbetsgivare använder sig av provanställningar på ett inte godtagbart sätt, kan organisationen med omedelbar verkan säga upp arbetsgivarens rätt att provanställa.

En arbetsgivare, som avser att ge en arbetstagar besked om att en provanställning skall

avbrytas i förtid eller avslutas utan att övergå i en tillsvidareanställning, skall underrätta arbetstagaren om detta minst två veckor i förväg. Motsvarande gäller för arbetstagaren om denne vill avbryta provanställningen. Sker ingen sådan underrättelse från arbetsgivaren eller arbetstagaren, övergår provanställningen i en tillsvidareanställning..

Arbetsgivaren skall informera lokal facklig organisation om provanställningsavtal som ingås.

Protokollsanteckning: Parterna är överens om att provanställning främst skall tillämpas för yngre befäl.

Mom. 3:6. Är styrman/telegrafist anställd enligt mom. 3 ovan och tiden går ut medan fartyget är till sjöss, gäller anställningsavtalet till fartygets ankomst till hamn. Avtalet upphör dock inte i utländsk hamn, som fartyget anlöper enbart för bunkring eller annat kortvarigt besök av säkerhetsskäl.

Mom. 4. Befattningar

Den främste styrmannen ombord skall mönstras överstyrman.

Mom. 5. Bisyssla

Styrman/telegrafist som, under sin betalda ledighet, önskar tjänstgöra hos annan arbetsgivare, skall inhämta skriftligt tillstånd från sin ordinarie arbetsgivare innan sådant anställningsavtal ingås. För det fall detta inte sker, betraktas styrmannen/telegrafisten likväl som tjänstledig under den tid vederbörande är anställd hos annan arbetsgivare.

§ 3 Uppsägning

Mom. 1. Uppsägning från styrmannens/telegrafistens sida

Uppsägningstid från styrmannens/telegrafistens sida är följande:

Anställningstid i rederiet/rederikoncernen	Styrmannens/telegrafistens uppsägningstid i månader
Mindre än 5 år	1
Fr o m 5 år (i följd)	3

Mom. 2. Uppsägning från rederiets sida

Mom. 2:1. Uppsägningstiden från rederiets sida är följande; om inte annat följer av mom. 2:2, mom. 3 eller mom. 4 nedan:.

Anställningstid i rederiet / rederikoncernen	Rederiets uppsägningstid i månader					
	Ej fyllt 25 år	Fyllt 25 år	Fyllt 30 år	Fyllt 35 år	Fyllt 40 år	Fyllt 45 år
Mindre än 6 månader	1	1	1	1	1	1
Från 6 mån till 5 år i följd	1	2	3	4	5	6
Från 5 år till 10 år i följd	3	3	3	4	5	6
Från 10 år i följd	3	3	5	5	5	6

Mom. 2:2. Har styrman/telegrafist, som sagts upp på grund av arbetsbrist, vid uppsägningdagen uppnått 55 års ålder och då har 10 års sammanhängande anställningstid, skall den enligt detta avtal gällande uppsägningstiden förlängas med 6 månader.

Mom. 2:3. De lokala parterna skall vid aktualiserad personalinskränkning värdera företagets krav och behov i bemanningshänseende. Om dessa behov inte kan tillgodoses med tillämpning av lag skall fastställandet av turordning ske med avsteg från lagens bestämmelser.

De lokala parterna skall därvid göra ett urval av de anställda som skall sägas upp så att företagets behov av kompetens särskilt beaktas liksom företagets möjligheter att bedriva konkurrenskraftig verksamhet och därmed bereda fortsatt anställning.

Det förutsätts att de lokala parterna, på endera partens begäran, träffar överenskommelse om fastställande av turordning vid uppsägning med tillämpning av 22 § Lagen om anställningsskydd och de avsteg från lagen som erfordras.

De lokala parterna kan också med avvikelse från bestämmelserna i 25–27 §§ Lagen

om anställningsskydd överenskomma om turordning vid återanställning.

Därvid skall de ovan nämnda kriterierna gälla.

Det åligger de lokala parterna att på begäran föra förhandlingar som sägs i föregående stycken liksom att skriftligen bekräfta träffade överenskommelser.

Enas inte de lokala parterna, äger förbundsparterna, om endera begär det, träffa överenskommelse i enlighet med ovan angivna riktlinjer.

Det förutsätts att arbetsgivaren inför behandlingen av frågorna som berörs här, med anledning av det träffade "omställningsavtalet", tillhandahåller den lokala respektive den centrala avtalsparten relevant faktaunderlag.

Anmärkning

Utan lokal eller central överenskommelse enligt ovan kan uppsägning på grund av arbetsbrist respektive återanställning prövas enligt lag med iakttagande av förhandlingsordningen.

Protokollsanteckning

De lokala parterna rekommenderas att vid turordningsförhandlingar tillämpa följande regler: Vid uppsägning på grund av arbetsbrist skall befälhavare och styrmän turordnas i gemensam turordningslista. Styrman äger inte åberopa turordning för befördran till befälhavare. Vid övertalighet bland befälhavare har den befälhavare företräde till att kvarstanna i befattning, som har längst anställningstid som befälhavare

Mom. 3. Anställning som vikarie

För styrman/telegrafist, som tillfälligt anställs som vikarie, kortare tid än 3 månader, gäller en ömsesidig uppsägningstid av 7 dagar, såvida vikariatet inte avser en viss angiven tid.

När ett vikariat, som inte avser en viss avtalad tidsperiod, överstiger 3 månaders anställning, gäller en ömsesidig uppsägningstid av 1 månad.

På vikariat som har sin grund i att det ordinarie fartygsbefälet åtnjuter tjänstledighet med stöd av lag, är lagen om anställningsskydd tillämplig.

För de vikariat som inte har sin grund i att det ordinarie fartygsbefälet erhållit tjänstledighet med stöd av lag, gäller följande. Om anställningstiden överstiger 6 månader eller styrmannen/telegrafisten genom ett eller flera vikariat hos samma arbetsgivare uppnått en sammanlagd anställningstid om 12 månader under de senaste 2 åren, övergår vikariatet till anställning tills vidare.

För vikarierande styrman/telegrafist, som skiljs från befattning ombord med anledning

av sjukdom eller olycksfall gäller, att saklig grund för uppsägning anses föreligga, om man vid skiljandet från befattningen på grund av fartygets sysselsättning eller sjuktidens längd klart kan avgöra olämpligheten av, att han/hon återkommer i sin befattning ombord.

Mom. 4. Uppnådd pensionsålder

Vill rederiet, att styrman/telegrafist skall lämna anställningen i och med att ordinarie pensionsåldern (65 år) enligt ITP-sjöbefälsplanen uppnåtts, skall styrmannen/telegrafisten underrättas härom minst 1 månad i förväg. Detsamma gäller, om rederiet vill att styrmannen/telegrafisten skall lämna anställningen, när han/hon får rätt till hel förtidspension enligt Lagen om allmän försäkring.

Underrättelse skall vara skriftlig.

Vill rederiet eller styrmannen/telegrafisten begagna sig av de möjligheter, som ges till tidigare pensionering enligt ITP-sjöbefälsplanen, gäller de uppsägningstider, som anges i mom. 1 och 2 ovan.

Sjöbefäl äger rätt att uppskjuta pensionsavgång till 67 års ålder.

Sjöbefäl äger rätt att vid pensionsavgång förlänga sin anställningstid genom utläggning av inestående kompensations- och semesterledighet, dock längst till och med månaden innan fyllda 67 år.

Mom. 5. Formen för uppsägning

Uppsägning från rederiets sida skall vara skriftlig och sakligt grundad. För att undvika tvist huruvida uppsägning skett eller ej, bör även uppsägning från styrmannens/telegrafistens sida vara skriftlig.

Rederiet är skyldigt att på styrmannens/telegrafistens begäran uppge de omständigheter, som åberopas som grund för uppsägningen. Uppgiften skall vara skriftlig, om styrmannen/telegrafisten begär det.

Mom. 6. Anställningens frånträdande

Anställningen får efter uppsägning inte frånträdas på annan ort än i hamn, som är belägen i det land, där styrmannen/telegrafisten har sin hemort eller på orten, där han/hon ingick anställningsavtalet, vilket skall bestämmas vid anställningsavtalets ingående.

Bekostar rederiet resa till i anställningsavtalet bestämd ort för anställningens frånträdande eller till hemorten, är orten där tjänstgöringen upphör utan betydelse.

Mom. 7. Rätt att kvarstanna i anställning

I fartyg där ”sjöinkomst” tillämpas gäller följande bestämmelse:

Vid anställningens slut på grund av den anställdes egen uppsägning eller vid uppsägning av arbetsgivaren på grund av arbetsbrist eller efter fullgjort vikariat äger den anställda kvarstanna i anställningen till dess inestående kompensationsledighet och semester utlagts i form av ledig avlönad tid. Detta gäller ej om anställningen upphör på grund av avsked eller uppsägning på grund av personliga skäl.

Den anställda äger ej rätt att tillgodoräkna sig sådan tid för erhållande av tillsvidareanställning.

§ 4 Arbetstid

Mom. 1. Dagmän – styrmän

Mom. 1:1. Veckoarbetstid

Den avtalade ordinarie veckoarbetstiden är 45 timmar per helgfri arbetsvecka, omfattande perioden **måndag–lördag**.

Mom. 1:2. Hamn- och sjödygn

Helgfritt dygn måndag–fredag är ordinarie arbetstid 8 timmar per dygn. Arbetstiden förläggs mellan kl. 06.00 och 18.00.

Helgfri lördag samt påsk-, pingst-, midsommar-, jul- och nyårsafton är ordinarie arbetstiden 5 timmar. Arbetstiden förläggs mellan kl. 06.00 och 13.00.

Mom. 1:3. Ankomst- och avgångsdygn

Helgfritt dygn måndag–fredag kan den ordinarie arbetstiden förläggas till annan tid än mellan 06.00 och 18.00. Dock bör i mom. 1:2 angiven förläggning eftersträvas.

Helgfri lördag slutar den ordinarie arbetstiden kl. 13.00, om fartyget förtöjt eller ankrat före kl. 12.00.

Påsk-, pingst-, midsommar-, jul- och nyårsafton slutar den ordinarie arbetstiden kl. 13.00.

Mom. 1:4. Tillfällig vaktjänst

För dagman, som tillfälligt åläggs sjövakttjänst, gäller samma arbetstid och förläggning som för vaktindelad styrman.

För sådan vaktjänstgöring på sön- och helgdag, som infaller under sjövakttidens fem första dygn, skall övertidsersättning utges. Efter fem dygns vaktjänstgöring, även om denna bryts av hamnliggande, skall arbetstidsbestämmelserna för vaktindelad styrman gälla om vaktjänstgöringen fortsätter. Detta gäller inte i det fall vaktjänst-

göring påbörjas vid resans början, dvs vid senaste avgång från hamn. Vid beräkning av antal dygn enligt detta moment räknas del av dygn som helt dygn.

Mom. 1:5. Lastning och lossning i skift

Är det i hamn brukligt, att ordinarie lastnings- och lossningsarbete på helgfritt dygn bedrivs i skift, får den ordinarie arbetstiden för styrman förläggas till annan tid än mellan kl. 06.00 och 18.00. Arbetet skall vara direkt påkallat av pågående lastnings- och lossningsarbete.

På lördag slutar sådan ordinarie arbetstid kl. 13.00.

Mom. 1:6. Ankarliggande på redd

Vid fartygs ankarliggande på redd, där lastning och lossning normalt inte förekommer och där normala landgångsmöjligheter inte heller föreligger och där inklarering i hamn inte skett, kan efter befälhavarens avgörande arbetstidsreglerna för sjödygn tillämpas.

Mom. 2. Vaktindelad styrman

Mom. 2:1. Veckoarbetstid

Den ordinarie veckoarbetstiden är 45 timmar på helgfri arbetsvecka, omfattande perioden måndag–lördag. Härutöver får för sjövakttjänst uttas ytterligare ordinarie arbetstid med högst 3 timmar på lördag och högst 8 timmar på sön- och helgdag, om dessa dygn är sjödygn eller ankomst- eller avgångsdygn.

Mom. 2:2. Sjödygn

Den ordinarie arbetstiden är **8 timmar per dygn**. Arbetstiden skall förläggas mellan kl. 00.00 och 24.00, varvid skall iakttas att mesta möjliga sammanhängande fritid erhålles.

På sön- och helgdag samt efter kl. 13.00 på lördag samt påsk-, pingst-, midsommar-, jul- och nyårsafton, är arbetets art begränsat till sådant arbete, som erfordras för fartygets framdrivande, manövrering eller navigering.

Mom. 2:3. Ankomst- och avgångsdygn

Den ordinarie arbetstiden är **8 timmar per dygn**. Arbetstiden skall förläggas mellan kl. 00.00 och 24.00, varvid skall iakttas att mesta möjliga sammanhängande fritid erhålls.

På sön- och helgdag samt efter kl. 13.00 på lördag samt påsk-, pingst-, midsommar, jul- och nyårsafton, är arbetets art begränsat till sådant arbete, som erfordras för fartygets framdrivande, manövrering och navigering samt det arbete, som erfordras för fartygets förtöjning eller lossgöring ävensom andra med ankomsten eller avgången sammanhängande arbeten.

Helgfri lördag slutar den ordinarie arbetstiden kl. 13.00, om fartyget förtöjt eller ankrat före kl. 12.00.

Mom. 2:4. Hamndygn

I hamn gäller samma arbetstidsbestämmelser som för dagman.

Mom. 2:5. Vaktssystem

Det förutsätts, att hittillsvarande vaktssystem bibehålls.

Mom. 3. Fartyg, vars bruttodräktighet understiger 500 registerton, sysselsatta i närfart – styrmän

Mom. 3:1. Arbetstid under 2 veckor – styrmän

Den sammanlagda ordinarie arbetstiden får under en fast period om 2 veckor inte överstiga 112 timmar.

Mom. 3:2. Sjödygn

Den ordinarie arbetstiden under två dygn i följd får uppgå till högst 24 timmar.

Mom. 3:3. Ankomst- och avgångsdygn

Den ordinarie arbetstiden utgör på ankomst- eller avgångsdygn 8 timmar per dygn, om fartyget ligger i hamn minst halva dygnet. I annat fall tillämpas bestämmelsen i mom. 3:2 med den begränsningen, att den ordinarie arbetstiden, medan fartyget ligger i hamn, inte får överstiga den tid, som återstår, när från 9 timmar dras den ordinarie arbetstid, som redan fullgjorts under dygnet.

Mom. 4. Ordinarie arbetstid – telegrafister

Mom. 4:1. Veckoarbetstid – telegrafister

Den avtalade ordinarie veckoarbetstiden för telegrafist är 45 timmar per helgfri arbetsvecka, omfattande perioden **måndag–lördag**.

Härutöver får uttas ytterligare ordinarie arbetstid med högst 3 timmar på lördag och högst 8 timmar på sön- och helgdag, om dessa dygn är sjödygn eller ankomst- och avgångsdygn.

Mom. 4:2. Hamndygn

Helgfritt dygn måndag–fredag är ordinarie arbetstid för telegrafist 8 timmar per dygn. Arbetstiden förläggs mellan kl. 06.00 och 18.00.

Helgfri lördag samt påsk-, pingst-, midsommar-, jul- och nyårsafton är ordinarie

arbetstiden 5 timmar. Arbetstiden förläggs mellan kl. 06.00 och 13.00.

Mom. 4:3 Sjödygn

Den ordinarie arbetstiden för telegrafist är **8 timmar per dygn**. Arbetstiden skall förläggas mellan kl. 00.00 och 24.00, dock skall beredas tillfälle till minst 8 timmars sammanhängande vila under varje 24-timmarsperiod, såvida inte särskilda omständigheter föreligger.

På sön- och helgdag samt efter kl. 13.00 på lördag samt påsk-, pingst-, midsommar -, jul- och nyårsafton, skall arbetets art begränsas till radio- och telefonitjänst.

Mom. 4:4 Ankomst- och avgångsdygn

Vardag samt sön- och helgdag är den ordinarie arbetstiden för telegrafist 8 timmar per dygn. Arbetstiden skall förläggas mellan kl. 00.00 och 24.00, varvid skall iakttas att mesta möjliga sammanhängande fritid erhålls.

På sön- och helgdag samt efter kl. 13.00 på lördag samt påsk-, pingst-, midsommar -, jul- och nyårsafton skall arbetets art begränsas till radio- och telefonitjänst samt till med ankomsten eller avgången sammanhängande arbete.

Helgfri lördag slutar den ordinarie arbetstiden kl. 13.00, om fartyget förtöjt eller ankrat före kl. 12.00.

Mom. 4:5. Arbetstid i vissa hamnar

Om bestämmelsen i 5 § Sjöarbetstidslagen rörande ordinarie arbetstid i hamn tillämpas på sådant sätt, att nämnda arbetstid för radiotelegrafist i europeisk hamn förläggs mellan kl. 18.00 och 06.00, skall 7 timmars fullgjord arbetstid under denna tidsrymd motsvara 8 timmars ordinarie arbetstid. På lördag slutar sådan ordinarie arbetstid kl. 13.00.

Mom. 5. Gemensamma arbetstidsbestämmelser

Mom. 5:1. Stopptörn

Beordras styrman att under fartygets uppehåll i hamn efter ordinarie arbetstidens slut kvarstanna ombord (s.k. stopptörn), intjänas kompensationsledighet enligt § 6.

Stopptörnsperioden omfattar **helgfritt dygn måndag–fredag** tiden från ordinarie arbetstidens slut till dess början dagen efter. **Lördag och helgdagsafton** börjar ny stopptörnsperiod kl. 17.00 samt **sön- och helgdag** kl. 06.00 och 18.00.

Stopptörnsersättning intjänas emellertid inte, då styrman enligt 11 § SAL beordras utföra säkerhetstjänst.

Stopptörn skall om möjligt inte åläggas styrman då fartyget ligger i hamn, där styrmannen är bosatt.

Mom. 5:2. Vaktfri överstyrman

Överstyrmans arbetstid skall beräknas efter samma grunder som gäller för övriga styrmän och övertidsersättning till honom/henne utges på samma sätt som är stadgat för övriga styrmän.

Mom. 5:3. Vila i hamn

Styrman/telegrafist skall under fartygets hamnliggande beredas tillfälle till minst 6 timmars sammanhängande vila under varje 24-timmarsperiod i hamn, om inte särskilda omständigheter föreligger.

Mom. 5:4. Extra övertidsuttag vid särskilda tillfällen

Befälhavaren och styrmannen/telegrafisten kan träffa skriftlig överenskommelse om, att den i SAL angivna övertiden utökas med högst 3 timmar per vecka. Den totala övertiden får inte överstiga 52 timmar under 4 kalenderveckor.

Mom. 5:5. Varmare fartområden

Efter överenskommelse ombord kan den ordinarie arbetstiden helt eller delvis förläggas till den svalare delen av dygnet.

Mom. 6. Obekväm arbetstid – styrmän och telegrafister

Ordinarie arbetstid, som fullgörs mellan kl. 18.00 och 06.00, betraktas som obekväm arbetstid. För varje arbetad sådan ordinarie timme intjänas kompensationsledighet enligt § 6.

§ 5 Övertidsersättning

Mom. 1. Tid som skall övertidskompenseras

För all arbetad tid utöver § 4 avtalad ordinarie arbetstid erhålls övertidsersättning.

Övertidsersättningen skall beräknas särskilt för varje tillfälle övertidsarbete utförts.

Påbörjad halvtimme skall ersättas som halvtimme.

Mom. 2. Övertidskompensation

Övertidsersättningen utgör 1/104 av månadslönen för varje timme övertidsarbete, som utförs på vardag och 1/71 av månadslönen för varje timme på sön- och helgdag (underlag för beräkning av övertidsersättning: se tabell i "Råd och Anvisningar").

Mom. 3. Byte av kontant övertidsersättning mot ledighet

Övertid kompenseras kontant eller i form av kompensationsledighet. Gottgörelsen utges i den form styrmannen/telegrafisten önskar om inte arbetsgivaren av särskilda skäl bestämmer annat.

Med uttrycket ”särskilda skäl” avses objektiva skäl, t ex att hålla tiderna i ett avlösningssystem eller att inte fördröja ett fartygs avgång, således vid tillfälliga situationer.

Mom. 4. Ledighet

Ledighet som kompensation för övertidstjänstgöring utgör 1,2 timmar för varje arbetad timme på vardag och 2 timmar för varje arbetad timme på sön- och helgdag.

§ 6 Ersättning för stopptörn och obekväm arbetstid

Mom. 1. Stopptörnsersättning

Åläggs styrman stopptörn enligt § 4 mom. 5:1, utges kompensation i form av ledighet med 2,6 timmar per stopptörnsperiod eller del därav.

Stopptörn eller del därav som åläggs efter ordinarie arbetstidens slut men före kl. 17.00 på lördag och helgdagsafton, kompenseras med 1,5 timmar samt mellan kl. 06.00 och 18.00 på sön- och helgdag med 2,6 timmar.

Mom. 2. Obekväm arbetstid

För varje sådan på obekväm arbetstid enligt § 4 mom. 6 arbetad ordinarie timme, intjänas kompensationsledighet med 0,2 timme.

§ 7 Intjänande av ledighet

Mom. 1. Dagman – styrman

Mom. 1:1 Veckokompensation

För den avtalade längre veckoarbetstiden intjänas 5 timmars kompensationsledighet per arbetsvecka.

Detta gäller även vid bruten vecka och då endast av den, som återinträder i tjänst på ett fartyg, som tillhör samma redare (rederikoncern).

Mom. 1:2. Avgångs- och ankomstdygn

Helgfri lördag, påsk-, pingst-, midsommar-, jul-, nyårs- och trettondagsafton samt dagen före alla helgons dag intjänas kompensationsledighet med en timme för varje arbetad ordinarie timme överstigande 5 timmar.

Infaller 1 maj på lördag, tillämpas bestämmelsen även för **valborgsmässoafton**.

Påbörjad halvtimme skall räknas som en halvtimme.

Mom. 1:3. Månadskompensation – dagman

Utöver mom. 1 ovan intjänas kompensationsledighet med 16 timmar per kalendermånad.

Efter 6 månaders fortlöpande anställning i samma rederi (rederikoncern) intjänas ytterligare 8 timmars kompensationsledighet per kalendermånad.

Mom. 2. Vaktindelad styrman och telegrafist

Mom. 2:1. Veckokompensation

För ordinarie arbetstid mellan 36 och 45 timmar intjänas 9 timmars kompensationsledighet per arbetsvecka.

Detta gäller även vid bruten vecka och då endast av den som återinträder i tjänst på ett fartyg, som tillhör samma redare (rederikoncern).

Mom. 2:2. Sjödygn, avgångs- och ankomstdygn

Sön- och heldag intjänas kompensation med en timme för varje arbetad ordinarie timme.

Helgfri lördag, påsk-, pingst-, midsommar-, jul-, nyårs- och trettondagsafton samt dagen före alla helgons dag intjänas kompensationsledighet med en timme för varje arbetad ordinarie timme överstigande 5 timmar.

Infaller 1 maj på lördag, tillämpas bestämmelsen även för **valborgsmässoafton**.

Mom. 2:3. Fartyg vars bruttodräktighet understiger 500 registerton, sysselsatta i närfart – styrmän

Sön- och helgdag skall som kompensation utges ledighet med en timme för varje arbetad ordinarie timme. Påbörjad halvtimme skall räknas som en halvtimme. Ordinarie tid utöver 72 timmar, sedan det antal timmar frånräknats, som grundar rätt till kompensation enligt första stycket, skall kompenseras med en timmes ledighet för varje arbetad ordinarie timme.

Om en eller två (på **måndag–fredag infallande**) **helgdagar** ingår i en tjänstgöringsperiod om 2 veckor i följd, beräknas kompensationsledighet för tid, som överstiger 64 respektive 56 timmar.

Vid avmönstring under bruten 2-veckorsperiod gäller, att tid under den senaste inte fullbordade 2-veckorsperioden, överskjutande 7 timmar per dag, som inte kompenseras med ledighet, ersätts med ytterligare ledighet.

Mom. 3. Begränsning i ledighetsintjänandet

Har styrman/telegrafist under ett kalenderår i semester och kompensationsledighet intjänat 6 månaders ledighet, skall, om de enskilda parterna inte överenskommer annat, ledighetsdagarna därutöver utbytas mot kontant ersättning.

§ 8 Avräkning av kompensationsledighet

Mom. 1. Ombordtid

Mom. 1:1. Kompensationsledighet vid befattning ombord

För styrman/telegrafist, som erhåller kompensationsledighet, avräknas för varje ledighetsdag motsvarande antal timmar, som den under ledigheten normalt utlagda ordinarie arbetstiden för dagmän enligt § 4.

För **lördag, midsommarafton och dagen före alla helgons dag** sker ingen avräkning.

Under år då 1 maj infaller på lördag, sker inte heller någon avräkning för **valborgsmässöafton**.

För **jul-, nyårs- och trettondagsafton, som inte infaller på lördag eller söndag**, avräknas 5 timmar.

Mom. 2. Kompensationsledighet i samband med avlösning

Mom. 2:1. För den, som är kompensationsledig, avräknas för varje ledighetsdag, såväl vardag som söndag, 5,1 timmar.

Avräkning skall inte ske för **midsommarafton eller dagen före alla helgons dag**.

Avräkning skall inte heller ske för på annan dag än söndag infallande **helgdag, jul-, nyårs- eller trettondagsafton eller för dag**, varunder vederbörande varit sjuk.

Under år då 1 maj infaller på lördag får inte avräkning ske för **valborgsmässöafton**.

Mom. 3. Gemensamma ledighetsbestämmelser

Mom. 3:1. Intjänad kompensationsledighet bör i första hand utges i samband med avlösning eller semester. Under fartygets uppehåll i hamn är styrman/telegrafist skyldig att utta högst 3 dagar per kalendermånad. Dock skall eftersträvas att ledighet i regel utges med högst en dag per vecka.

Mom. 3:2. Intjänad kompensationsledighet bör i första hand uttas i form av ledighet. Endast om så skulle visa sig helt omöjligt, får kompensationsledighet kontantersättas.

Mom. 3:3. Kompensationsledighet, som ersätts kontant, beräknas på följande sätt: Antalet inestående kompensationsledighetstimmar divideras med 5,0. Det erhållna resultatet utgör det antal dagar, för vilket ersättning skall utbetalas. Antalet dagar anges med högst en decimal.

Mom. 3:4. Ledighet i form av semester eller sjukledighet får inte avräknas mot intjänad kompensationsledighet.

Mom. 3:5. Intjänad kompensationsledighet, som uttas i form av fritid, räknas som arbetstid.

Mom. 3:6. Förläggning av den sk halva fridagen och möjlighet till båtförbindelse med land

Under fartygets uppehåll i hamn skall styrman/telegrafist efter framställan beredas tillfälle att, för att ordna personliga angelägenheter en gång i månaden under dag, då affärs- och expeditiionslokaler hålls öppna, utta minst 4 timmars kompensationsledighet. Ledighet får inte vägras styrmannen/telegrafisten i annat fall än då det är uppenbart, att fartygets avgång därigenom försenas. För att styrmannen/telegrafisten skall kunna utnyttja sin rätt att under fritid vistas i land, skall, då så erfordras, båtförbindelse utan kostnad för denne ordnas. Detta skall inte gälla, om båtförbindelsen innebär orimliga kostnader eller om i övrigt sådana omständigheter föreligger, som omöjliggör båtförbindelse.

Mom. 3:7. Kontant uttag av kompensationsledighet

Vid kontantuttag av kompensations- och semesterledighet i form av engångsbelopp skall - med utgångspunkt i den vid uttagstillfället gällande månadslönen enligt tariff, inklusive fasta tillägg, och uppräknad till hel månadslön det framräknade engångsbeloppet multipliceras med följande faktorer:

Aktuell månadslön inkl. tillägg upp till 17 399 kr	Faktor 1,0
Aktuell månadslön inkl. tillägg från 17 400 upp till 21 799 kr	Faktor 1,2
Aktuell månadslön inkl. tillägg från 21 800 kr	Faktor 1,5

Ovan angivna faktoruppräknning omfattar ej befattningshavare som är
a) bosatt utanför Sverige och erlägger skatt enligt "SINK"

- b) vikarie på vikariat som inte överensstämmer med vikariat enligt i kollektivavtalen tillåten vikariatsanställning.
- c) avskedade eller uppsagda p.g.a. misskötsel.

Protokollsanteckning:

För befattningshavare som omfattas av det nordiska dubbelbeskattningsavtalet och som i Sverige beskattas som utomlands boende gäller punkt ”a”).

Skulle ändring genomföras i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet, som medför att någon inkomst beskattas i bosättningslandet för den aktuella ombordinkomsten skall vad som sägs under ”a)”) ej äga tillämpning.

§ 9 Semester

Följande bestämmelser innebär sådan avvikelse från semesterlagen, varom talas i lagens § 2. För styrman/telegrafist, som omfattas av detta avtal, äger därför §§ 3, 4 och 5 andra stycket, 7 sista stycket, 9, 11, 12, 16, 19, 21, 22, 23, 26 och 29 ej annan tillämpning än den här i avtalet angivna.

I avtalstexten har för fullständighetens skull dessutom i princip infogats texten i § 7 första och andra styckena och § 20. I övrigt hänvisas till semesterlagens §§ 1, 2, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 15, 17, 18, 24, 25, 27, 28, 30, 31, 32, 33 och 34.

Mom. 1. Intjänandeår och semesterår

Mom. 1:1. Intjänandeåret och semesteråret beräknas för envar från dagen för anställningens början.

Såsom semesterledighet skall anses ledighet enstaka semesterdagar och perioder av semesterdagar enligt närmare i mom. 4 nedan angivna bestämmelser.

Mom. 1:2. Sjöfartens Arbetsgivareförbund och Fartygsbefälsföreningen kan i enskilt rederi träffa överenskommelse om annan förskjutning av intjänandeår och/eller semesterår.

Mom. 2. Semesterledighet och semesterlön

Mom. 2:1. Semesterns längd är följande:

Överstyrman

- har rätt till 27 semesterdagar per år,

dock att den som uppnått ett års anställningstid som befäl och 40 års ålder har rätt till 29 semesterdagar.

Styrman

- har rätt till 27 semesterdagar per år,

dock att den som uppnått ett års anställningstid som befäl och 40 års ålder har rätt till 28 semesterdagar.

Telegrafist

– har rätt till 27 semesterdagar per år,

dock att den som uppnått ett års anställningstid som befäl och 40 års ålder har rätt till 28 semesterdagar.

Mom. 2:2. Med semesterdagar avses både betalda och obetalda semesterdagar. Antalet dagar med semesterlön fastställs enligt principen i mom. 2:5 nedan.

Mom. 2:3. Styrman/telegrafist får avstå från rätt till semesterledighet som ej är förenad med semesterlön.

Mom. 2:4. Styrman/telegrafist vars anställning uppgår till högst 90 dagar saknar, om ej annat överenskommits, rätt till semesterledighet. I sådana fall har dock denne rätt till semesterersättning för anställningstiden hos rederiet.

Mom. 2:5. Semesterdagar med semesterlön utgör så stort antal av semesterdagarna enligt mom. 2:1, som svarar mot den del av intjänandeåret under vilken styrmannen/telegrafisten innehaft anställning hos rederiet. Dag, då styrman/telegrafist har varit frånvarande, inräknas i anställningstiden, endast om fråga har varit om semesterledighet, kompensationsledighet eller ledighet, som enligt semesterlagens 17 § är semesterlönegrundande.

Vid beräkning enligt första stycket anges del av intjänandeåret i antal dagar. Uppstår vid beräkning av antalet semesterdagar med semesterlön brutet tal, avrundas detta till närmast högre hela tal.

Mom. 3. Semesterdagarnas förläggning

Rederiet äger i samband med avlösning för semester utge de semesterdagar, som är förenade med semesterlön och intjänade före semesterns påbörjande.

I de fall semesterledighet och kompensationsledighet skall utges i en följd, skall semestern först utges och därefter kompensationsledigheten.

Mom. 4. Beräkning av semesterledighet

Semesterledighet beräknas i hela dagar. Lördagar och söndagar räknas ej som semesterdagar.

Med söndag jämställs helgdag samt påsk-, pingst-, midsommar-, jul- och nyårsafton.

Detsamma gäller för s k inarbetad tid, dvs ledighetsperiod som ingår i avlösningssystem.

I de fall styrman/telegrafist på rederiets bekostnad företar hemresa från utlandet för åtnjutande av semester, äger han/hon åtnjuta lön under resan och skall semesterledigheten beräknas från och med dagen efter ankomsten till hemlandet.

Mom. 5. Underrättelse om semesterledighet

Rederiet skall senast en månad före semesterns början meddela om tidpunkten för semester.

Mom. 6. Semesterledighetens planering

Vid upprättande av semesterplan skall hänsyn tas till, att styrmannen/telegrafisten under semesteråret skall beredas en ledighetsperiod, som ej understiger 4 veckor. Dock skall, då överenskommelse om tätare hemresor ej träffats, lagens bestämmelser om semesterns förläggning tillämpas.

Mom. 7. Beräkning av semesterlön

Mom. 7:1. Lön under semestern utges med den lön, som åtnjöts, då semestern påbörjades och skall för varje dag under semestern (måndag–söndag) utgöra 1/30 av den kontanta månadslönen (se ”Råd och Anvisningar” beträffande lönetillägg).

Kostersättning skall utbetalas under dagar, som är förenade med lön.

Mom. 7:2. För varje uttagen obetald semesterdag görs avdrag från aktuell månadslön med 1/18 av månadslönen.

Mom. 8. Sparade semesterdagar

Mom. 8:1. Om en styrman/telegrafist har rätt till fler semesterdagar med semesterlön än 25, får denne efter överenskommelse med rederiet spara även dessa överskjutande semesterdagar, förutsatt att denne inte samma år tar ut tidigare sparad semester.

Mom. 8:2. Vill styrman/telegrafist spara semesterdagar i anslutning till semesterledigheten, skall denne underrätta rederiet i samband med att avlösning planeras.

Mom. 9. Förläggning av sparade semesterdagar

Mom. 9:1. Sparade semesterdagar skall förläggas till det semesterår som styrmannen/telegrafisten väljer. Detta gäller dock ej om annat har avtalats eller särskilda skäl föreligger mot att semesterdagarna förläggs till det året. Har styrmannen/telegrafisten avsett att sparade semesterdagar skall förläggas till det femte året efter det semesterår, då de sparades och skulle sådan förläggning medföra betydande olägenheter, får överenskommelse träffas om, att semesterdagarna skall läggas ut under det sjätte året.

Mom. 9:2. Sparade semesterdagar skall uttas i den ordning de sparats och utges i samband med semesterledighet enligt mom. 6 ovan eller vid annan tidpunkt, varom överenskommelse träffas.

Mom. 10. Semesterlön för sparade semesterdagar

Lön för sparad semesterdag utbetalas med den lön, som åtnjöts, då semestern påbörjades och skall för varje dag under semestern (måndag–söndag) utgöra 1/30 av den kontanta månadslönen (se ”Råd och Anvisningar” beträffande lönetillägg).

Kostersättning skall utbetalas under dagar, som är förenade med lön.

Mom. 11. Utbetalning av semesterlön

Rederiet skall utbetala semesterlönen till styrmannen/telegrafisten i samband med semesterledigheten.

Mom. 12. Semesterersättning

Semesterersättning utbetalas med 1/18 av den kontanta månadslön, som åtnjuts, då semesterersättningen utbetalas (se ”Råd och Anvisningar” beträffande lönetillägg).

Kostersättning skall utbetalas för det antal dagar, för vilka semesterersättning skall beräknas.

§ 10 Reseförmåner

Mom. 1. Reskostnader och bagage

Mom. 1:1. Rederiet ersätter kostnader för resa, som styrman/telegrafist företar på rederiets order.

Styrman/telegrafist har rätt att resa i I klass på järnväg, då resan tar längre tid än 3 timmar samt, om sovvagn används, erhålla därför utgående avgift.

Efter slutfört vikariat eller slutförd visstidsanställning enligt § 2 mom. 3 är styrman/telegrafist tillförsäkrad fri återresa till anställningsorten eller hemorten, vilken skall bestämmas, då anställningsavtalet ingås. Detsamma gäller, om sådan anställning avbryts på grund av sjukdom eller annan omständighet, varöver den anställde inte råder.

Mom. 1:2. Om styrman/telegrafist beordras resa med flyg, får högst 50 kg egna effekter medtas, varvid rederiet erlägger eventuella kostnader för övervikt. Skulle ytterligare bagage medföras, erläggs överviktstkostnaderna av den anställde.

Vid resa utanför Sverige, som företas på rederiets bekostnad, är styrmannen/telegrafisten försäkrad för förlust av personliga effekter intill ett maximibelopp, som anges i särskilda överenskommelsen (lönebilagan).

Mom. 1:3. Styrmannen/telegrafisten har rätt till fri återresa till fartyget från sin vistelseort efter semester och/eller kompensationsledighet.

Reskostnaderna får inte överstiga kostnaden för resa från hemorten till fartyget.

Om styrmannen/telegrafisten är berättigad till fri hemresa, skall resan ordnas av rederiet eller dess agenter.

Mom. 1:4. Beträffande traktamente vid resor, se vad som är angivet i § 14.

Mom. 2. Rätt till tätare hemresor

Mom. 2:1. Rederi och styrman/telegrafist kan överenskomma, att semester och/eller kompensationsledighet skall utges inom 6 månader.

Rederiet skall då bekosta den anställdes resa till hemorten. Med "hemort" avses den ort, som uppgivits vid anställningsavtalets ingående, om inte annat överenskommits. Detta innebär ej, att normalt byte av hemort, exempelvis inom de nordiska länderna, skall medföra, att ersättning för hemresa ej utges.

Mom. 2:2. Rederi och styrman/telegrafist kan överenskomma om särskild basort, till vilken rederiet skall bekosta resan i stället för till hemorten. Sker avlösning på annan ort än den överenskomna basorten, är styrman/telegrafist berättigad till fri resa till basorten.

När arbetsgivare och arbetstagare vid tecknande av anställningsavtal träffar överenskommelse om särskild basort, åligger det arbetsgivaren att förvissa sig om, att arbetstagaren är införstådd med innebörden av sådan överenskommelse, dvs att rätten till resa ej gäller hemorten.

Mom. 2:3. Styrman/telegrafist, som erhållit fri hemresa enligt ovan eller enligt annat avlösningssystem med tätare intervaller, skall vid återinträde i tjänst anses ha givit sitt samtycke att kvarstanna ombord under den tidsperiod, som anges ovan i mom. 2:1 eller enligt gällande avlösningssystem.

Mom. 2:4. Uppsägning av överenskommelse om tätare hemresor kan inte ske tidigare än en månad efter det att styrman/telegrafist återinträtt i tjänst efter semester och/eller kompensationsledighet.

Vad ovan sagts skall ej äga tillämpning, om det är en välfärdsfråga för styrmannen/telegrafisten att ej återvända till fartyget.

Mom. 2:5. Rätt till fri hemresa föreligger, då styrman/telegrafist fullgjort planerad tjänstgöringsperiod ombord.

§ 11 Sjukdom, olycksfall och arbetsskada

Mom. 1. Allmänna föreskrifter beträffande sjuklön

Styrman/telegrafist, som på grund av sjukdom eller skada inte kan fullgöra sin tjänst, skall, även om anställningsavtalet av denna anledning sägs upp eller tidigare uppsagts eller utlöper utan uppsägning, ha lön (sjuklön) under den tid han med läkarintyg styrker, att han inte kan tjänstgöra, dock under högst 2 månader från avmönstringen, eller, om dylik inte ägt rum, från det fartyget gått vidare.

För tid, under vilken sjuklön utges, har rederiet rätt att hos försäkringskassan utnyttja sin regressrätt beträffande styrmannen/telegrafisten tillkommande sjukpenning.

Mom. 2. Sjuklön vid anställning minst ett år respektive fem år

Till styrman/telegrafist, som varit anställd minst ett år respektive fem år i följd i samma rederi eller rederier med samma redare (rederikoncern), utges sjuklön i högst 3 respektive 5 månader.

Mom. 3. Skillnad mellan sjuklön och pension

Styrman/telegrafist, som får sjukpension, skall ha lön från rederiet intill den dag han får sjukpensionen. Styrman/telegrafist skall för tiden därefter erhålla skillnaden mellan sjuklön och pension, dock aldrig för längre tid än 3 respektive 5 månader (se mom. 1 och 2).

Om rederiet enligt ovan betalar sjuklön under tid, då styrman/telegrafist får sjukpension, får rederiet tillgodoräkna sig sjukpensionen.

Skulle styrman/telegrafist vid fortsatt tjänstgöring åter insjukna och därmed beviljas förnyad sjukpension, skall han under avtalad sjuklöneperiod, dock högst 5 månader efter avmönstring, erhålla skillnaden mellan sin lön och utfallande pension.

Mom. 4. Kostersättning vid sjukdom

Styrman/telegrafist, som får sjukvård på rederiets bekostnad och inte är intagen på sjukhus, skall, förutom sjuklön, erhålla dagersättning enligt gällande traktamentsbestämmelser.

Angående dagersättning vid vård utanför sjukhus i utlandet, se § 14 ävensom ”Råd och Anvisningar”.

Mom. 5. Anmälan av sjukdom

Styrman/telegrafist är skyldig att omgående anmäla till rederiet, att han/hon är sjuk eller skadad. Den, som insjuknar, sedan han/hon avmönstrat fartyget i sjukdom, som kan härledas till tjänstgöringstiden ombord, är skyldig att omedelbart till rederiet anmäla sjukdomsfallet ävensom styrka detsamma med intyg från legitimerad läkare.

Den, som intas på sjukhus, bör, om så inte är uppenbart omöjligt eller oskäligt, få rätt att vårdas i halvskilt rum.

Mom. 6. Underrättelse vid sjukdom

På begäran av styrman/telegrafist skall dennes närmaste anhörig underrättas vid inträffad sjukdom (skada).

Mom. 7. Anmälan till försäkringsanstalt

Det åligger rederiet eller representant för detsamma att tillse, att ombord inträffat olycksfall (arbetskada) snarast anmäls till vederbörande försäkringsanstalt (se gällande bestämmelser om anmälan av arbetskada).

Mom. 8. Friskskrivning

Friskskrivning skall av styrmannen/telegrafisten omedelbart meddelas till rederiet.

Mom. 9. Anvisningsläkare

Rederiet är inte betalningsansvarigt för vård, som givits av i Sverige praktiserande läkare, som inte är ansluten till allmän försäkringskassa, om inte vårdkostnaden nödvändiggjorts av olycksfall eller sjukdomsfall av akut art eller uppkommit på grund av att den icke anslutne läkaren anvisats av rederiet.

§ 12 Pensionsföreskrifter och försäkringar

Mom. 1. Pension

Se härom mellan parterna träffat pensionsavtal.

Mom. 2. Tjänstegrupplivförsäkring

Beträffande tjänstegrupplivförsäkring för styrmän/telegrafister, se mellan parterna träffat pensionsavtal.

Mom. 3. Trygghetsförsäkringar

Trygghetsförsäkring skall vara tecknad av arbetsgivaren i enlighet med den mellan SAF och PTK träffade överenskommelsen (omställningsavtalet).

Arbetskadeförsäkring (TFA) skall vara tecknad av arbetsgivaren genom anmälan till AMF.

Mom. 4. Olycksfallsförsäkring – tankfartyg

På fartyg, där lön utges enligt tanktariff, skall i händelse av dödsfall eller annan personskada, som bevisligen kan hänföras till fartygets egenskap av olje-, gas- eller kemikaliefartyg, utbetalas ett belopp, som anges i särskilda överenskommelsen (lönebilagan), till efterlevande såsom förmånstagare i händelse av dödsfall och till styrmannen/telegrafisten vid annan personskada, medförande bestående förlust av arbetsförmåga eller nedsättning av densamma, med minst en tiondel (invaliditet), så stor del av detta belopp, som svarar mot den av Riksförsäkringsverket jämlikt Lag om arbetsskadeförsäkring fastställda invaliditetsgraden.

Med efterlevande avses make/maka samt sådant barn eller adoptivbarn, som vid dödsfallet var i folkbokföringsregister i den försäkrades hemland antecknat som barn till honom/henne eller, när den försäkrade var medborgare i nordiskt land (Sverige, Norge, Danmark, Finland, Island), även utan att dylik anteckning finns vid dödsfallet, sådant barn eller adoptivbarn, som också är nordisk medborgare, eller deras avkomlingar samt arvsberättigade föräldrar och adoptivföräldrar. Finns inte annan efterlevande än make/maka, tillfaller hela det enligt första stycket utgående beloppet make/maka. Finns jämte make/maka andra efterlevande, tillfaller halva beloppet maken/makan. Belopp, som utges till andra efterlevande än make/maka, fördelas dem emellan enligt de regler, som gäller i Sverige för fördelning av arvfallen egendom.

Vad ovan sagts om make/maka skall i tillämpliga delar gälla även med försäkrad myndig, ogift styrman/telegrafist under äktenskapsliknande förhållanden sammanboende ogift kvinna eller man.

Styrmannen/telegrafisten äger skriftligen förordna, att annan än ovan angivna efterlevande skall vara förmånstagare vid dödsfall.

Mom. 5. Stöldförsäkring

Det åligger Sjöfartens Arbetsgivareförbundet att teckna kollektiv stöldförsäkring för ombordanställda. Genom försäkringen ersätts skada på försäkrad egendom till följd av att någon olovligen bereder sig tillträde till låst rum, som disponeras av den anställde och där stjäls egendom eller förövar skadegörelse på densamma. Försäkringens omfattning begränsas till ett förstariskbelopp, som anges i särskilda överenskommelsen (lönebilagan). Försäkringen omfattar inte skada på eller förlust av kontanter samt resecheckar, postväxlar eller liknande värdehandlingar. Vid varje skadetillfälle gäller en självrisk på 100 kronor.

§ 13 Allmänna regler

Mom. 1. Befattning

På fartyg, där minst 3 styrmän är anställda, skall den tredje i ordningen, för det fall denne avlagt styrmansexamen, påmönstras som 2:e styrman jr.

Mom. 2. Bemanningföreskrift

På fartyg om 450–499 bruttoregister-ton, eller vars dödsviktstonnage överstiger 650 ton, sysselsatta i stor kustfart* eller nordsjöfart*, skall minst 2 styrmän finnas anställda. Se § 1 mom. 5 i detta avtal.

** Avser stor kustfart respektive nordsjöfart jämlikt 1960 års kungörelse angående befäl på svenska handelsfartyg.*

Mom. 3. Handhavande av penningmedel ombord

Om styrman/telegrafist handhar penningmedel ombord, skall betryggande förvaringsmöjligheter finnas på arbetsplatsen.

Mom. 4. Göromål utöver telegraftjänsten

Telegrafisten skall utöver telegraftjänst utföra kameralt arbete och skrivgöromål, som beordras av befälhavaren eller dennes ställföreträdare. Sådant arbete bör dock inte påfordras då arbete som rör telegraftjänsten utförs.

Mom. 5. Kost och bostäder

Mom. 5:1. Mathållning vissa dagar

På lördags- ävensom på sön- och helgdagseftermiddagar, då kökspersonalen åtnjuter ledighet på grund av enligt Sjöarbetstidslagen eller jämlikt kollektivavtalet inskränkt arbetstid, kan lagad mat inte påfordras. I stället skall för kvällsmålet avsedd torrskaffning utlämnas av kökspersonalen, innan denna avslutar sitt arbete för dagen.

Mom. 5:2. Mässrum

Fartygets mäss är avsedd för befälet och dess gäster och får inte utan tvingande skäl upplåtas till andra.

Mom. 5:3. Rengöring av mäss och hytter

Den dagliga rengöringen av styrmännens/telegrafistens mäss- och sovrum utförs av annan personal än däck- och maskinpersonalen. Skulle härför erfordras anställande av ytterligare personal och kan dylik personal inte beredas författningssenlig bostad ombord, äger första meningen inte tillämpning.

På fartyg, där enligt Sjöfartsverkets beslut om minimibemanning intendenturpersonalen är fastställd till endast en person, får rengöringen utföras av däck- och maskinmanskapat, om anställande av ytterligare intendenturpersonal därigenom undviks.

§ 14 Dag-, kost- och traktamentsersättningar

Dag-, kost- och traktamentsersättningar utges enligt lönebilagan.

§ 15 Löner och lönetillägg

Mom. 1. Definitioner

Mom. 1:1. Med ”tankfartyg” avses oljetankfartyg samt fartyg huvudsakligen avsett för förändret av komprimerad gas eller frätande och/eller giftiga vätskor.

Med ”tankfartyg” avses även kombinerat oljetankfartyg och torrlastfartyg (malm och OBO), som för sådan last, som anges i föregående stycke.

Mom. 1:2. Med ”torrlastfartyg” avses andra än i mom. 1:1 ovan angivna fartyg.

Mom. 2. Tariffregler

Mom. 2:1. Lönetarifferna för ”tankfartyg” tillämpas för fartyg i mom. 1:1.

Mom. 2:2. Lönetarifferna för ”torrlastfartyg” tillämpas för fartyg angivet i mom. 1:2.

Mom. 2:3. För fartyg, som övergår från tankfartyg till torrlastfartyg, gäller att tillämpad lönetariff för tankfartyg skall gälla t o m den dag fartyget är fritt från explosiv gas, dock minst för hela den kalendermånad, varunder övergången skedde samt därutöver för hela nästföljande kalendermånad.

Mom. 2:4. För fartyg, som övergår från torrlastfartyg till tankfartyg, gäller att tillämplig lönetariff för tankfartyg skall gälla fr o m första dagen i den kalendermånad, varunder övergången skedde.

Mom. 3. Lönetariffer

Mom. 3:1. Styrmans/telegrafists kontanta avlöning per månad utges enligt tarifferna i särskilda överenskommelsen (lönebilagan).

Mom. 4. Tjänstetid, befattningar, lönesättning mm

Mom. 4:1. Beräkning av tjänstetid – styrmän

Styrman, som varit inkallad till beredskapstjänstgöring i marinen, äger tillgodoräkna sig hälften av inkallelsetiden som tjänstgöringstid för erhållande av ålderstillägg, dock att överstyrman och 2:e styrman, som efter sådan beredskapstjänstgöring återinträder i tjänst hos samma rederi eller rederier med samma redare (rederikoncern), äger tillgodoräkna sig hela inkallelsetiden som tjänstgöringstid för erhållande av ålderstillägg.

Mom. 4:1.1. Examenstillägg

Till styrman, som avlagt sjökaptensexamen, utges examenstillägg med belopp, som framgår av lönebilagan.

Mom. 4:2. Beräkning av tjänstetid – telegrafist

Telegrafist, som varit inkallad till beredskapstjänstgöring äger tillgodoräkna sig hälften av inkallelsetiden som tjänstgöringstid för erhållande av ålderstillägg, dock att telegrafist som efter sådan beredskapstjänstgöring återinträder i tjänst hos samma rederi eller rederier med samma redare (rederikoncern), äger tillgodoräkna sig hela inkallelsetiden som tjänstgöringstid för erhållande av ålderstillägg.

Mom. 4:3. Fartygsbefälsassistent

Rederi kan i syfte att bereda blivande fartygsbefäl tillfälle till kvalificerad sjöpraktik anordna assistenttjänstgöring ombord.

Den, som anställs för dylik tjänstgöring, skall ha genomgått lägst fullständig teoretisk utbildning för styrmansexamen.

Fartygsbefälsassistent får ej åläggas ansvar för egen vakt utan skall vid tjänstgöringen biträda annan styrman.

Fartygsbefälsassistent anställs såsom övertalig styrman utöver det antal befäl, som är fastställt i Sjöfartsverkets beslut om minimibesättning. Lön till fartygsbefälsassistent utgör begynnelselönen för 2:e styrman i lägsta fartygsgrupp minskad med 100 kronor.

Mom. 4:4. Fartygens gruppindelning

Om tveksamhet uppstår ifråga om fartygsgrupperna, skall uppgörelse på anmodan av endera parten träffas mellan parterna.

Det största dödviktstonnaget skall användas vid inplacering av sk open/closed shelterdäckfartyg i tonnagegrupp.

Om fartygets maskinstyrka i kilowatt (effektiv effekt) enligt nedanstående tabell berättigar till inplacering i högre fartygsgrupp än antalet dw-ton, skall den i tabellen angivna gruppen gälla. Om tvist uppstår rörande maskinstyrkan på fartyg, skall den effekt gälla, som motortillverkaren uppger i nominell MCR kilowatt enligt ISO norm nr 3046/1.

Fartyg som nyregistreras i svenska skeppsregistret efter 31 december 2002 med en framdrivningseffekt om minst 6200 kW omfattas av följande:

Om den totalt installerade maskinstyrkan i kilowatt berättigar till en inplacering i högre fartygsgrupp än vad enbart framdrivningseffekten berättigar till skall utgående tarifflönen

enligt fartygsgruppen som framdrivningseffekten baseras på räknas upp med högst en grupp.

(MCR = maximum continuous rating)

kW	Grupp	kW	Grupp
– 1399	5	10600 – 12799	12
1400 – 2099	6	12800 – 14999	13
2100 – 2799	7	15000 – 17199	14
2800 – 4699	8	17200 – 19399	15
4700 – 6199	9	19400 – 21899	16
6200 – 8399	10	21900 –	17
8400 – 10599	11		

Mom. 4:5. Befordran – styrmän

Vid styrmans befordran till högre grad inom samma rederi eller rederier med samma redare (rederikoncern) skall, då lönen i den högre befattningen är lika stor eller lägre än den, som senast utbetalats, styrmannen inplaceras i sådan åldersgrupp i gällande fartygsgrupp, att lönen är minst 5 procent högre än tidigare.

Mom. 4:6. Förflyttning – styrmän

Rederiet skall beträffande styrman, som längre tid än 2 år innehaft viss befattning, vid förflyttning på rederiets order till fartyg i lägre grupp låta styrmannen bibehålla tidigare utgående lön.

Mom. 4:7. Förflyttning – telegrafist

Vid förflyttning till fartyg i högre grupp inom samma rederi eller rederier med samma redare (rederikoncern) skall, där den nya lönen enligt tariffen är lika stor eller lägre än den, som senast åtnjutits, telegrafisten inplaceras i sådan åldersgrupp i den nya fartygsgruppen, där lönen är närmast högre än tidigare.

Rederiet skall beträffande telegrafist, som längre tid än 2 år innehaft viss befattning, vid förflyttning på rederiets order till fartyg i lägre grupp låta telegrafisten bibehålla tidigare utgående lön.

Mom. 4:8. När lönen skall börja utges och upphöra

Lön utges fr o m den dag vederbörande tillträtt sin anställning i rederiet. Har han/hon dessförinnan på rederiets begäran överlämnat sjöfartsbok eller andra sedvanliga handlingar eller har han/hon måst resa från anställningsorten för att kunna tillträda sin befattning, utges dock lönen fr o m den dag handlingarna överlämnades eller resan anträdde. Lönen löper t o m den dag vederbörande slutar sin anställning i rederiet ävensom under väntetid.

Månadslön för innevarande månad förfaller till betalning enligt vid varje företag gällande praxis dock senast sista bankdag i respektive månad. Rörliga tillägg utbetalas månaden efter de inarbetats om ej annat överenskommits lokalt.

Med ”väntetid” enligt detta avtal avses tid efter det den anställde lämnat sin befattning på fartyget utan att samtidigt frånträda sin anställning i rederiet och därunder antingen väntar på ny befattning i annat av rederiets fartyg eller, om anställningsavtalet uppsagts, under återstående uppsägningstid ävensom under tid mellan antagandet och tillträddandet av befattningen ombord. Detta medför, att samma förmåner, som skall utges enligt Sjömanslagens väntetidsbegrepp, skall utges även under tiden mellan antagandet och tillträddandet av befattningen ombord.

Mom. 4:9. Beräkning av lön då anställning upphör

Vid beräkning av lön för den, som slutar sin anställning under månad, varunder fartyget övergår till sådan sysselsättning, som enligt bestämmelserna i mom. 2 ovan berättigar den anställde till högre lön, skall löneavräkning ske efter den lönetariff, som enligt denna paragraf skall gälla för sådan månad, dock under förutsättning att den ändrade sysselsättningen påbörjats senast den dag anställningen upphörde. I annat fall skall löneavräkning ske enligt den dessförinnan tillämpade lönetariffen.

Mom. 4:10. Beräkning av lön vid semester och annan ledighet

Vid beräkning av lön för anställd, som åtnjuter semester och/eller vederlagsledighet gäller, att lön skall utbetalas enligt den lönetariff, som var tillämplig på sådan anställd omedelbart före ledighetens början.

Vad i föregående stycke sagts skall även gälla i fråga om sjuklön.

Mom. 4:11. Utbetalning av lön

Anställd kan inte fordra utbetalning av lön annat än när det fartyg, på vilket han/hon har befattning, ligger i hamn och ej oftare än var sjunde dag i samma land. Lönen skall betalas kontant, såvida den anställde inte begär anvisning på redaren. Betalning kan fordras i ortens myntslag efter den kurs, som bankinrättning på platsen betalar för det mynt, vari lönen är bestämd. Skyldighet föreligger att vid anfordran visa vad som betalats för ifrågavarande myntslag genom att förete avräkningsnota e d handling.

Vid vistelse i land, då anställningsavtalet löper, kan anställd inte fordra utbetalning av lön oftare än en gång per kalendermånad.

Mom. 4:12. Lön vid dödsfall

Avlider anställd, utges lönen t o m dödsdagen. Förolyckas fartyget med man och allt, utan att upplysning kan vinnas om tiden, då olyckan inträffade eller måste antas senast ha inträffat, skall vid beräkning av lönen så anses som om den anställdes död inträffat vid utgången av den tid, som skäligen bort åtgå för resan från det ställe, där fartyget sist avhörde, till bestämmelseorten.

Mom. 4:13. Lön till efterlevande

Om anställd, som avlidit under anställningen eller under tid, då han/hon var berättigad till lön under sjukdom eller skada, som inträffat i samband med tjänsten, efterlämnar make/maka eller barn under 16 år, skall till dessa efterlevande utges ett belopp motsvarande den anställdes lön för en månad.

Mom. 4:14. Uppsägning p.g.a. att fartyget inte är sjövärdigt

Styrman/telegrafist som frånträder sin anställning hos rederiet på grund av förhållande som sägs i 11 § SML (inte sjövärdigt fartyg) är berättigad till lön för två månader. Om fri resa stadgas i 29 § SML.

Mom. 5. Övriga kontanta förmåner

Mom. 5:1. Endestyрманstillägg

På fartyg, där endast en styrmansbefattning finns, utges till styrmannen ett tillägg med belopp, som anges i lönebilagan.

Mom. 5:2. Maskinskötselstillägg

På fartyg, vars huvudmaskineri manövreras från bryggan och där inte något maskinbefäl eller endast ett maskinbefäl finns anställt, utges till den styrman, som innehar sådant maskinskötselbevis, som enligt Sjöfartsverkets resolution erfordras för att vederbörande skall kunna ersätta visst maskinbefäl i ifrågavarande fartyg, ett tillägg, som anges i lönebilagan, eller pro rata därav för del av månad. För att erhålla tillägget erfordras att styrmannen på anmodan deltar i arbetet med maskinens skötsel och vård.

Mom. 5:3. Radiotelegrafist- respektive radiotelefonisttillägg

Till styrman, som är anställd jämväl som radiotelegrafist, utges ett tillägg, som anges i lönebilagan. Tillägget utges fr o m den dag anställningen på fartyget börjar eller den dag dessförinnan, då resa anträds på rederiets bekostnad för tillträde av sådan befattning, t o m den dag avmönstring sker ävensom under semester och sjukdom.

Den, som är ansvarig för och sköter radiotelefonistation på fartyg, där telegrafi-installation inte finns, erhåller ett tillägg, som anges i lönebilagan.

Mom. 5:4. Kyllasttillägg

Till överstyrman på specialbyggt kyllastfartyg och eljest på fartyg med kyllastutrymme utges 4 procents tillägg på tarifflönen jämte ålderstillägg under tid, då ombord förs sådan last, som påfordrar, att kyllastmaskineriet hålls i drift.

Ovan nämnda tillägg utges jämväl till överstyrman på fartyg, som för kyllast i container, såvida han/hon har att svara för skötsel av aggregaten till dessa containers och det förda

antalet kylcontainers är minst 10, eller deras totala lastvolym utgör minst 10.000 kubikfot.

Mom. 5:5 Uniformsersättning

Om redaren fordrar, att uniform eller uniformspersedel skall bäras i tjänsten, skall han/hon antingen tillhandahålla sådan eller ersätta med dess anskaffande förbundna kostnader. I de fall redaren inte enligt vad ovan nämnts bekostar uniform eller uniformspersedel, utges till styrman/telegrafist, som i tjänsten bär av Sjöfartens Arbetsgivareförbund och Fartygsbefälsförbundet godkänd uniform, ett uniformsbidrag med belopp, som anges i lönebilagan. Rederiet skall kostnadsfritt tillhandahålla erforderliga emblem och gradbeteckningar.

Mom. 5:6. Ersättning för vissa certifikat och utbildningar

Sjöfartens Arbetsgivareförbund åtager sig tillse att medlemsföretagen ersätter de anställda befälens kostnader för sådana, av myndigheter föreskrivna certifikat och specialbehörigheter som fordras för upprätthållande av befattningen nödvändiga - av myndigheterna föreskrivna – specialutbildningarna.

Mom. 5:7. Ersättning för förlust av personlig egendom

Ersättning till den ombordanställda utges för förlust av personlig egendom vid fartygs förolyckande eller till följd av sjöröveri eller brand eller annat haveri, som drabbat fartyget, med högst det belopp, som anges i lönebilagan.

Ombordanställd, som bevisligen förlorat instrument, böcker, verktyg eller dylikt, som denne för tjänstens skötande medfört, har rätt att utfå särskild ersättning härför med belopp som, där inte annat avtalats, skall beräknas efter nyanskaffningsvärdet av det förlorade.

Ersättning för förlust av personlig egendom kan erhållas endast för effekter i egentligen mening och inte för varor avsedda för försäljning, privat konsumtion, gåva eller medtagna ombord för annans räkning.

Det åligger vederbörande att på heder och samvete bekräfta sanningsenligheten av lämnade uppgifter angående förlorad egendom.

Mom. 5:8. Krigsförlisningsersättning

Till styrman/telegrafist på fartyg, som förlit till följd av krigshändelse, utges såsom extra ersättning ett belopp, som anges i lönebilagan, utöver i mom. 5:6 ovan angivet belopp. Samma ersättning får jämväl, om det med hänsyn till omständigheterna kan anses skäligt, utges i fall då fartyg utsatts för krigshändelse men till följd därav inte totalförlit, under förutsättning likväl, att besättningen nödgats överge fartyget till sjöss. Skulle enighet mellan parterna inte kunna uppnås rörande dylikt fall, skall detsamma

upptas till gemensam undersökning i syfte att bringa tvisten till en tillfredsställande lösning.

Mom. 5:9. Lönetillägg vid krigsrisk

Ett särskilt tillägg om 10% på tarifflönen skall utges till besättningen på fartyg som chartrats och för främmande makts räkning transporterar material och eventuella trupper som är destinerade till en pågående eller nära förestående krigsoperation.

Tillägget utgår från det att fartyget anlant till lastningshamnen till dess fartyget slutlossat och avgått från destinationshamnen. Under samma tid skall besättningen omfattas av krigsolyckfallsförsäkring. Tillägget kan inte utgå samtidigt som krigsriskersättning utgår.

Mom. 5:10. Ersättning vid arbetslöshet pga fartygets förolyckande

Går det fartyg, på vilket anställd har befattning, förlorat till följd av sjöolycka eller förklaras det efter sjöolycka inte vara iståndsättligt och kan den anställde inte beredas anställning, som faller inom det tidigare anställningsavtalets ram inom rederiet/rederikoncernen och måste uppsägning ske, skall därvid iakttas uppsägningstid enligt vad därom är avtalat. Är den anställde arbetslös vid uppsägningstidens utgång, har han/hon rätt till lön för tid han/hon av sådan anledning är utan anställning, dock högst för 2 månader. Från 2-månaderslönen skall avdras den lön han/hon erhållit under uppsägningstiden.

Den anställde äger också rätt till fri hemresa med underhåll till sin hemort och lön under resan i den mån sådan inte utges enligt vad som stadgas i första stycket detta moment. Resan skall anordnas på sätt som anges i 33 § SML.

Mom. 5:11. Handedararvode – styrmän

Till styrman, som ansvarar för högskoleelever under praktisk befälsutbildning ombord, utbetalas ett särskilt tillägg med belopp som anges i lönebilagan. Tillägget utges endast under ombordtid och då högskoleelever – som ej är anställda – erhåller praktisk utbildning ombord.

Mom. 5:12. Examenstillägg – telegrafist

Till radiotelegrafist som innehar radiotelegrafistcertifikat av 1:a klass utges examenstillägg med belopp som anges i lönebilagan.

Mom. 5:13. Passagerartillägg – telegrafist

På fartyg, som medför minst 6 passagerare, utges till telegrafist ett månatligt lönetillägg med belopp, som anges i lönebilagan.

Med passagerare avses i detta moment person, som under mer än ett dygn medföljer fartyget och därunder inte fullgör skeppstjänst, men däremot inte i rederiet anställda

tjänstemän, som reser i rederiets ärenden, statstjänstemän i tjänsteförrättning eller sjömän, som hemförskaffas genom konsuls försorg och inte heller ombordanställas anhöriga, som medföljer fartyget.

Mom. 6. Lönesättning för styrmän och telegrafister

Följande grundläggande principer gäller för lönesättning för styrmän och telegrafister.

Mom. 6:1. Styrman/telegrafist skall ha viss fast månadslön. Lönesättningen skall vara individuell och differentierad. Lönerna skall bestämmas med hänsyn till ansvar, utbildning och svårighetsgraden i respektive befattning och den enskilde befattningshavarens sätt att uppfylla dessa krav. Lönen bör öka med stigande ansvar och svårighetsgrad och med dennes prestation och duglighet. Även marknadskrafterna påverkar löneavvägningen. Någon skillnad i lönesättningen på grund av kön skall ej förekomma. För äldre styrman/telegrafist gäller i och för sig samma principer som för yngre.

Mom. 6:2. Lönerna för styrmän/telegrafister som leder underställd personal bör bestämmas med beaktande av löneläget för de underställda. Det är av vikt, att inom de områden, där inga speciella omständigheter föreligger, en tillfredsställande marginal upprätthålls mellan lönerna för sådana styrmän/telegrafister och den underställda personalen. Bland motiven för detta är dels det ansvar, som styrmannens/telegrafistens funktion innebär, dels vikten av att säkra rekryteringen till sådana befattningar. Vid en lönejämförelse måste emellertid beaktas även förmåner vid sidan av kontantlönen.

Mom. 6:3. Begynnelselönen för styrman/telegrafist skall fastställas med beaktande av principerna i mom. 6:1 och 6:2.

Den lokala fartygsbefälsklubben eller motsvarande vid rederiet har rätt att på begäran för internt bruk få kännedom om senast redovisade genomsnittsförtjänst för vuxna arbetare vid rederiet.

Löneparagrafens innehåll förändrar inte det förhållandet att avtalet innehåller tarifflöner.

Protokollsanteckning:

I stadgeenlig ordning fastställda avgifter till Sveriges Fartygsbefälsförening och dess arbetslöshetskassa inkasseras av vederbörande rederi, som inlevererar uppburna avgifter till föreningen. Rederierna åtar sig dock inte att inkassera medlemsavgifter från sådana befäls personer, som vägrar tillåta avdrag för medlemsavgifterna.

Mom. 7. Finansiering av sjöfartshögskoleelevernas fartygsförlagda utbildning

För varje avlönad styrman erlägger arbetsgivaren en avgift per månad i syfte att bidra till täckandet av det enskilda rederiets kostnader i samband med sjöfartshögskoleelevernas fartygsförlagda praktikperiod enligt närmare föreskrifter från SARF.

§ 16 Kollektivavtalets giltighetstid samt förhandlingar

Mom. 1. Avtalets giltighetstid

Detta avtal tillämpas fr.o.m. den 1 februari 2011.

Mom. 2. Uppsägning och förhandlingar om nytt avtal

Se särskilda överenskommelsen (lönebilagan).

Göteborg den 2 december 2010

SJÖFARTENS ARBETSGIVAREFÖRBUND

Lars Andersson

SVERIGES FARTYGSBEFÄLSFÖRENING

Hans-Dieter Grahl